

ZWIĄZEK PRZEDSIĘBIORCÓW I PRACODAWCÓW

REKOMENDACJE DOTYCZĄCE ULG I UMORZEŃ PŁATNOŚCI SKŁADEK NA UBEZPIECZENIA SPOŁECZNE

WARSZAWA, STYCZEŃ 2020

SYNTEZA

Zarówno ze strony przedsiębiorców, jak i ekspertów zgłaszane są liczne zastrzeżenia dotyczące działania systemu ubezpieczeń społecznych w Polsce.

Związek Przedsiębiorców i Pracodawców konsekwentnie postuluje zmiany systemowe, które stanowiły przedmiot licznych wcześniejszych opracowań przygotowanych przez organizację.

W obliczu braku woli politycznej do przeprowadzenia kompleksowej reformy ZUS, w niniejszym raporcie ZPP przedstawia punktowe rekomendacje dotyczące rozwiązania problemu zaległych i nieodprowadzonych składek do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Ustawa z dnia 9 listopada 2012 r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność pozwalała na umorzenie płatności składek, których obowiązek zapłaty powstał od 1 stycznia 1999 r. do 28 lutego 2009 r.

Również dziś dostrzega się pole do wprowadzenia korzystnych zmian, które pozwoliłyby zwiększyć bezpieczeństwo obrotu gospodarczego i pomogłyby rozwiązać problem zadłużenia polskich przedsiębiorców wobec Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, których przyczyna leży w błędnie skonstruowanym systemie ubezpieczeń społecznych.

REKOMENDACJE

ZPP rekomenduje przeprowadzenie prac legislacyjnych mających następujące cele:

1. Wyłączenie zaległości składkowych płatnika, który był jednocześnie ubezpieczony z tytułu długów spadkowych, w pozostałym zaś zakresie ograniczenie odpowiedzialności spadkobiercy tylko do wysokości wartości masy spadkowej.

Obowiązek zapłaty składek na ubezpieczenie społeczne przez płatnika, który jest jednocześnie ubezpieczonym, powinien mieć charakter osobistego świadczenia dłużnika względem wierzyciela, którym jest Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Rozwiązanie takie pomogłoby uniknąć sytuacji, w której płatnik, nie będący nigdy beneficjentem systemu, ale zasilający go wcześniej przez wiele lat swoimi składkami, pozostawia długi względem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, które spłacać mają jego spadkobiercy. Skoro uprawnienia z tytułu ubezpieczeń społecznych przysługują, co do zasady, ubezpieczonemu, to konsekwentnie zobowiązania z tego tytułu również nie powinny dotyczyć innych osób niż te, które są zobowiązane do odprowadzenia składki.

W przypadku gdy płatnik składek ma zobowiązania względem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenie społeczne innej osoby, to dług ten powinien wchodzić do masy spadkowej, jednak tylko do wysokości wartości masy spadkowej. W pozostałym zakresie zobowiązanie do uzupełnienia nieopłaconych składek powinno zostać przeniesione na Skarb Państwa.

2. Wprowadzenie abolicji w stosunku do spadkobierców, którzy nabyli obciążony spadek, a korzystaliby z wyłączenia zaległości składkowych płatnika z masy spadkowej na zasadach określonych w punkcie 1.

3. W przypadku egzekucji nieopłaconych składek z tytułu ubezpieczenia społecznego z majątku wspólnego małżonków, egzekucja powinna być możliwa wyłącznie po ustanowieniu przymusowej rozdzielności majątkowej małżonków.

Zastosowanie w tym zakresie powinny mieć przepisy art. 52 § 1a kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, przy czym powinno zostać wprowadzone postępowanie uproszczone dla ustanowienia rozdzielności majątkowej w tej sytuacji.

4. Wprowadzenie obowiązku obligatoryjnego odroczenia terminu płatności bądź rozłożenia na raty składek na ubezpieczenie społeczne, w sytuacji gdy płatnik po raz pierwszy złożył wniosek w przedmiotowym zakresie i nie naliczanie w tym zakresie odsetek ani opłaty prolongacyjnej.

5. Wprowadzenie abolicji w stosunku do płatników składek, którzy przed dniem 1 stycznia 2019 r. mieliby możliwość skorzystania z „Małego ZUS-u” do wysokości kwoty stanowiącej różnicę pomiędzy kwotą zobowiązania za dany okres, a kwoty jaką zapłaciliby oni gdyby korzystali z „Małego ZUS-u”.

Rozwiązanie to pozwoliłoby rozszerzyć pozytywny wpływ programu „Mały ZUS” także na przedsiębiorców, którzy w przeszłości nie mieli możliwości z korzystania z niego, a którzy nie byli w stanie opłacić składek w pełnej wysokości.

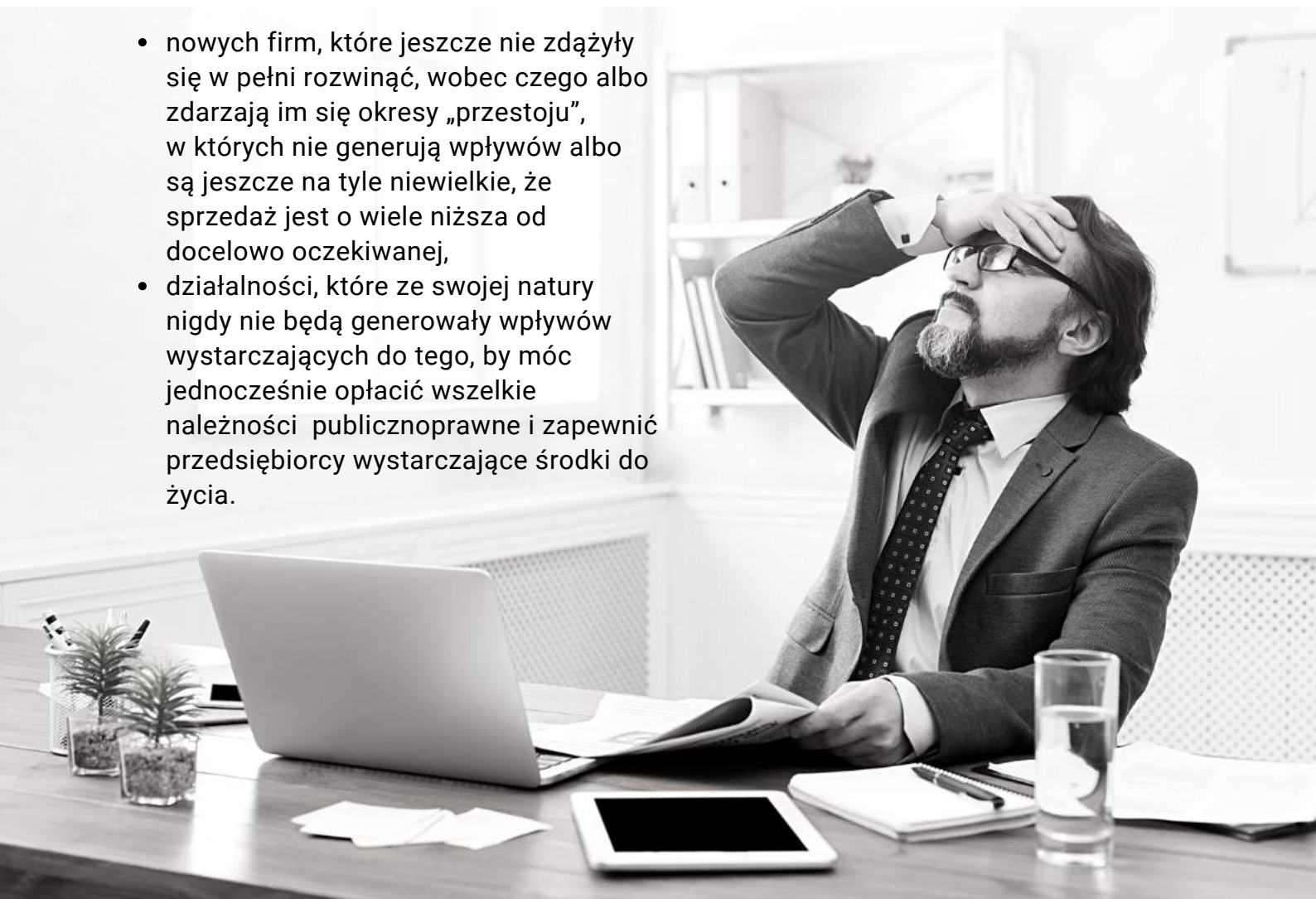
1. CZY UBEZPIECZENIA SPOŁECZNE SĄ PROBLEMEM DLA PRZEDSIĘBIORCÓW?

System ubezpieczeń społecznych przedsiębiorców opiera się na zasadzie ryczałtowanego określenia podstawy wymiaru składki. Przedsiębiorca, który nie korzysta z żadnych preferencji, sam określa podstawę, od której obliczane będą składki, nie niższą jednak niż 60 proc. prognozowanego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia, przyjętego do ustalenia kwoty ograniczenia rocznej podstawy wymiaru składek, ogłoszonego na dany rok kalendarzowy.

Model ryczałtowy jest rozwiązaniem nieoptymalnym dla dwóch grup:

- nowych firm, które jeszcze nie zdążyły się w pełni rozwinąć, wobec czego albo zdarzają im się okresy „przeboju”, w których nie generują wpływów albo są jeszcze na tyle niewielkie, że sprzedaż jest o wiele niższa od docelowo oczekiwanej,
- działalności, które ze swojej natury nigdy nie będą generowały wpływów wystarczających do tego, by móc jednocześnie opłacić wszelkie należności publicznoprawne i zapewnić przedsiębiorcy wystarczające środki do życia.

Powyższe grupy firm, których koszty prowadzenia działalności mogą być są wyższe niż przychody, mogą stanąć przed wyborem przeznaczenia środków finansowych na zapewnienie podstawowych potrzeb życiowych lub opłacenia składek na ubezpieczenie społeczne. Rozwiązania łagodzące problem dla pierwszej grupy zostały wprowadzone dopiero od 1 stycznia 2019 r. w postaci tzw. „małego ZUS”. Problemy dla drugiej grupy nie zostały zaadresowane do dziś. Brak jest także działań planowanych odnośnie powyższej grupy przedsiębiorców.

W konsekwencji konstrukcji modelu ubezpieczeń społecznych wielu Polaków popada w długi wobec ZUS. Szacuje się, że około 1,4 miliona osób znajduje się w takiej sytuacji, a ich zobowiązania wynoszą około 31,5 miliarda złotych [1].

[1] <https://www.money.pl/gospodarka/armia-dluznikow-zus-liczy-juz-prawie-poltora-miliona-a-skladki-rosna-6396483316336257a.html>
dostęp: 9.12.2019.

---

2. CZYM SĄ SKŁADKI NA UBEZPIECZENIE SPOŁECZNE?

Jednym z podstawowych instrumentów polityki socjalnej państwa jest system ubezpieczeń społecznych. Ma on chronić obywateli przed ryzykiem braku możliwości

zaspokajania swoich podstawowych potrzeb życiowych w przypadku zajścia pewnych zdarzeń losowych odpowiadających określonym rodzajom ubezpieczenia.

W POLSCE OBOWIĄZUJĄ CZTERY RODZAJE UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO:

1. UBEZPIECZENIE EMERYTALNE

ma chronić przed brakiem możliwości zarobkowych na skutek osiągnięcia określonego wieku

2. UBEZPIECZENIE RENTOWE

ma chronić przed brakiem możliwości zarobkowych na skutek niezdolności do pracy

3. UBEZPIECZENIE CHOROBY

ma chronić przed brakiem możliwości zarobkowych na skutek choroby, ale także takich zdarzeń jak rodzicielstwo i konieczność opieki nad członkiem rodziny

4. UBEZPIECZENIE WYPADKOWE

chronić ma przed ryzykiem braku możliwości zarobkowych wynikających z niezdolności do pracy na skutek zdarzeń określanych jako „wypadek przy pracy” czy też „choroba zawodowa”

W ramach ubezpieczeń społecznych wyróżnia się pojęcia płatnika i ubezpieczonego. **Płatnikiem** składek jest podmiot, który z jakiegokolwiek tytułu jest zobowiązany do obliczenia należnych składek, pobrania ich i przekazania do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Natomiast **ubezpieczonym** jest osoba, która podlega danemu ubezpieczeniu. W przypadku relacji pracodawca – pracownik, w ramach umowy o pracę, pracodawca jest płatnikiem, a ubezpieczonym pracownik. W przypadku prowadzenia działalności

gospodarczej - przedsiębiorca jest jednocześnie płatnikiem i ubezpieczonym.

Składki na ubezpieczenia społeczne obliczane są od tak zwanej podstawy wymiaru składki, która różni się w zależności od tego, z jakiego tytułu podlegamy ubezpieczeniu. Dla osób podlegających ubezpieczeniu z tytułu umowy o pracę czy zlecenia podstawą wymiaru składki jest wynagrodzenie brutto, zaś dla przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą, co do zasady, kwota zadeklarowanego przychodu.

Ciężar finansowania składek na ubezpieczenie społeczne obciąża - w zależności od rodzaju ubezpieczenia - ubezpieczonego, płatnika bądź zarówno ubezpieczonego, jak i płatnika w określonych częściach.

Rodzaj ubezpieczenia	Łączna wysokość składki	Część finansowana przez ubezpieczonego	Część finansowana przez płatnika
EMERYTALNE	19,52 proc.	9,76 proc.	9,76 proc.
RENTOWE	8 proc.	1,5 proc.	6,5 proc.
CHOROBY	2,45 proc.	2,45 proc.	-
WYPADKOWE	1,67 proc.*	-	1,67 proc.

* Wysokość składki na ubezpieczenie wypadkowe dla płatników, którzy zgłaszają do ubezpieczenia wypadkowego nie więcej niż 9 ubezpieczonych. W przypadku płatników zgłaszających 10 i więcej ubezpieczonych składka ta ustalana jest indywidualnie zgodnie z obowiązującymi przepisami.

---

3. SKŁADKI JAKO OBOWIĄZEK, KTÓREMU CZASEM TRUDNO SPROSTAĆ

Koszty ubezpieczeń społecznych stanowią istotne obciążenie zarówno dla płatników, jak i ubezpieczonych. W praktyce wysokość składek odprowadzonych do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych jest wyższa niż wysokość odprowadzonego podatku dochodowego od osób fizycznych. Wysokie koszty ubezpieczeń społecznych nie idą niestety w parze z wysoką wydajnością systemu.

Dla przykładu, w zamian za składki na ubezpieczenie emerytalne otrzymujemy obietnicę wypłaty świadczenia, które jak pokazuje praktyka jest obecnie bardzo niskie, a będzie jeszcze niższe. Zgodnie z relacjami przedstawicieli samego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych stopa zastąpienia, czyli relacja wysokości emerytury do przeciętnego wynagrodzenia dla osób, które przejdą na emeryturę w 2080 r. wyniesie zaledwie 23 proc., a już w 2060 r. spadnie poniżej 30 proc. Dla porównania obecnie wynosi ona około 56 proc. [2]

[2] <https://www.money.pl/gielda/zus-stopa-zastapienia-spadnie-z-obecnich-53-8-do-23-1-w-2080-r-6452363197724289a.html>
dostęp: 11.12.2019; <https://www.onet.pl/?>

utm_source=businessinsider.com.pl_viasg_businessinsider&utm_medium=referral&utm_campaign=leo_automatic&srcc=ucs&pid=c62315
49-591f-46df-b7c6-53ed92ab8d1c&sid=ca05277f-7c3f-495c-9acc-986177acd173&utm_v=2, dostęp: 11.12.2019.

Należy ponadto mieć na względzie, że utrzymanie obecnego systemu jest bardzo kosztowne. Dotyczy to zarówno płatników składek, którzy ponoszą koszty księgowo, ubezpieczonych, których dochód dyspozycyjny znacząco się zmniejsza, jak samego państwa, które ponosi koszty utrzymania organów administracji i ściągania samych składek. Obecny system jest niewydajny i wymaga gruntownej przebudowy, co ZPP wielokrotnie i konsekwentnie sygnalizuje.

Wysokie koszty ubezpieczeń społecznych stanowią poważną przeszkodę w rozwoju przedsiębiorczości. Indywidualni przedsiębiorcy wielokrotnie stają przed koniecznością zamknięcia działalności gospodarczej, gdyż nie są w stanie - szczególnie w początkach swej działalności, ale także w okresach złej koniunktury - uzyskać przychodów pozwalających na opłacenie składek, własne utrzymanie czy inwestycje w rozwój działalności. W wielu przypadkach przychód z działalności nie pozwala nawet na uiszczenie wszystkich opłat publicznoprawnych, gdyż składki na ubezpieczenia społeczne płaci się od zadeklarowanej kwoty, nie niższej jednak niż 60 proc. prognozowanego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia, przyjętego do ustalenia kwoty ograniczenia rocznej podstawy wymiaru składek, ogłoszonego na dany rok kalendarzowy. Oznacza to, że nawet jeśli przedsiębiorca nie uzyska przychodu, to i tak musi zapłacić składki na ubezpieczenie społeczne.

STOPA ZASTĄPIENIA, CZYLI RELACJA WYSOKOŚCI EMERYTURY DO PRZECIĘTNEGO WYNAGRODZENIA DLA OSÓB, KTÓRE PRZEJDĄ NA EMERYTURĘ W 2080 R. WYNIESIE ZALEDWIE 23 PROC., A JUŻ W 2060 R. SPADNIE PONIŻEJ 30 PROC.

DLA PORÓWNANIA OBECNIE WYNOŚI ONA OKOŁO 56 PROC.

W nieco lepszej sytuacji znajdują się osoby korzystające z preferencji składkowych, z „ulgi na start” i „małego ZUS-u”. Wprowadzony 2019 r. „mały ZUS” umożliwia przedsiębiorcom opłacanie składek od uzyskanego przychodu, przy czym mogą z niego korzystać osoby, których przychody roczne nie przekraczają trzydziestokrotności kwoty minimalnego wynagrodzenia, a od 2020 r. osoby, których przychód w poprzednim roku kalendarzowym nie przekraczał kwoty 120 tysięcy złotych. Należy mieć na względzie, że są to rozwiązania, choć niewystarczające, to jednak korzystne dla przedsiębiorców. Zapomniano jednak o osobach, które nie mogły skorzystać wcześniej z tych rozwiązań. Wielu przedsiębiorców prowadzących jednoosobową działalność gospodarczą nie było w stanie sprostać znacznym obciążeniom publicznym i do dziś nie są w stanie spłacić zadłużenia względem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Nowi przedsiębiorcy są w tym zakresie na znacznie bardziej uprzywilejowanej pozycji.

PREFERENCJE W OPŁACANIU SKŁADEK ZUS:

ulga na start

6 miesięcy bez opłacania
składek na ubezpieczenie
społeczne

preferencyjne składki ZUS

niższe składki
w okresie 24 miesięcy

mały ZUS

możliwość obliczania
składek na podstawie
przychodu

W niekorzystnej sytuacji znajdują się również osoby, które są spadkobiercami przedsiębiorców, którzy nie sprostali obowiązkom odprowadzania składek na ubezpieczenia społeczne. Zgodnie z obowiązującymi przepisami zadłużenie względem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wchodzi do masy spadkowej.

Przyjmijmy hipotetyczną sytuację, w której Jan Kowalski przez 20 lat był zatrudniony na podstawie umowy o pracę, a jego składki zasilają Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Następnie spróbował on swoich sił w biznesie, niestety początki były ciężkie i nie był w stanie opłacić składek na ubezpieczenie społeczne przez rok swojej działalności. Po tym czasie zmarł w wypadku. Przez całe życie niewiele chorował i nie dożył wieku emerytalnego. Nie był zatem beneficjentem systemu ubezpieczeń społecznych, przez dwadzieścia lat opłacał składki, a gdy dotknęła go tragedia okazało się, że spadek, który pozostawił najbliższemu obciążony jest długami wobec Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Takie sytuacje niestety zdarzają się w praktyce, a rodziny zmarłych przedsiębiorców często nie zdają sobie sprawy z zadłużenia i o wszystkim dowiadują się w wyniku wezwania do zapłaty wierzytelności.

Za długi przedsiębiorcy odpowiadają również ich małżonkowie, gdy egzekucja prowadzona jest z ich majątku wspólnego. Ważne jest, że egzekucja z majątku wspólnego może dotyczyć wszystkich składników tego majątku i w konsekwencji może go pochłonąć w całości. Sposobem na uniknięcie takiego ryzyka jest zawarcie małżeńskiej umowy majątkowej mającej na celu ustanowienie rozdzielności majątkowej. W takiej sytuacji małżonek nie będzie odpowiadać za długi współmałżonka, także te wobec Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, jeśli powstały one po dniu ustanowienia rozdzielności majątkowej.

Kolejną kwestią, jaką należy podnieść jest koszt egzekucji świadczeń z ubezpieczeń społecznych. Wobec przedsiębiorców, którzy stali się niewypłacalni i w ramach prowadzonej przez siebie działalności nie opłacali składek na ubezpieczenia społeczne oraz rodzin, które odziedziczyły takie długi można wszcząć postępowanie egzekucyjne na podstawie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. Koszty tego postępowania co do zasady obciążają dłużnika, jednak jeśli jest on niewypłacalny, to są one ponoszone w praktyce przez organy państwowe.

---

4. ULGI I UMORZENIA W OBOWIĄZUJĄCYCH PRZEPISACH

Zgodnie z obowiązującymi przepisami, przedsiębiorcy, którzy mają trudności z zapłatą składek na ubezpieczenia społeczne mogą skorzystać z następujących mechanizmów:

- odroczenia terminu płatności składki,
- rozłożenia zadłużenia na raty,
- umorzenia należności.

Jeśli termin płatności składki jeszcze nie minął, a przedsiębiorca wie, że nie będzie w stanie jej zapłacić, może ubiegać się o odroczenie terminu płatności. Dzięki temu zostanie mu wyznaczony nowy termin i nie zostaną naliczone odsetki. Należy mieć jednak na uwadze, że zostanie naliczona opłata prolongacyjna w wysokości 50 proc. stawki odsetek za zwłokę obowiązującej w dniu podpisania umowy. Opłata ta jest naliczana od następnego dnia po terminie płatności składki do dnia odroczenia włącznie.

Dzięki temu rozwiązaniu przedsiębiorca nie naraża się na wszczęcie wobec niego postępowania egzekucyjnego. Odroczenie terminu płatności następuje na wniosek płatnika złożony najpóźniej w ostatnim dniu terminu płatności składki.

W obecnym systemie płatnik ma możliwość ubiegania się o:

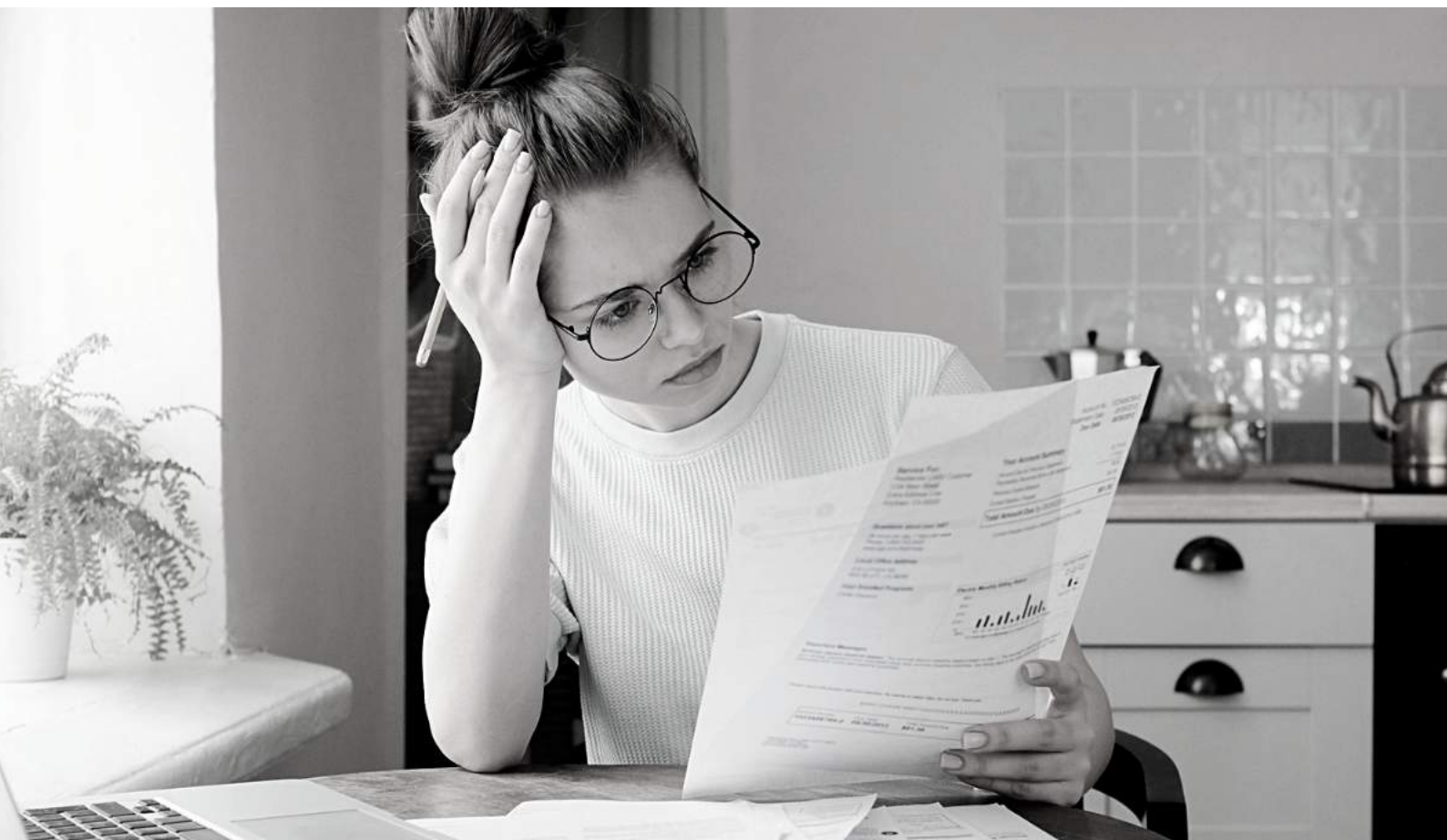
1. odroczenie terminu płatności,
2. rozłożenie płatności składek na raty,
3. umorzenie płatności składek.

Jeśli przedsiębiorca pozostaje już w zwłoce, to rozwiązaniem dla niego może być złożenie wniosku o rozłożenie zaległych składek na raty. Dzięki temu, w przypadku rozłożenia płatności składek na raty, nie będą naliczane odsetki od dnia następującego po dniu wpłynięcia wniosku, a naliczana będzie jedynie opłata prolongacyjna na takich samych zasadach, jak przy odroczeniu terminu płatności składek. Również w tym przypadku postępowanie egzekucyjne nie zostanie wszczęte, a wszczęte zostanie zawieszona.

Instrumentem wyjątkowym i niechętnie stosowanym przez Zakład Ubezpieczeń

Społecznych jest umorzenie należności z tytułu składek. Umorzenie może nastąpić tylko w sytuacji, gdy ZUS stwierdzi całkowitą nieściągalność długu bądź gdy płatnik jest w trudnej sytuacji finansowej i rodzinnej. Katalog przesłanek stwierdzenia nieściągalności długu i trudnej sytuacji płatnika jest zamknięty i określony przepisami ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie szczegółowych zasad umarzania należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne.

§ 28 ust. 3 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych

Całkowita nieściągalność, o której mowa w ust. 2, zachodzi, gdy:

- 1) dłużnik zmarł nie pozostawiając żadnego majątku lub pozostawił ruchomości niepodlegające egzekucji na podstawie odrębnych przepisów albo pozostawił przedmioty codziennego użytku domowego, których łączna wartość nie przekracza kwoty stanowiącej trzykrotność przeciętnego wynagrodzenia i jednocześnie brak jest następców prawnych oraz nie ma możliwości przeniesienia odpowiedzialności na osoby trzecie;
- 2) sąd oddalił wniosek o ogłoszenie upadłości dłużnika lub umorzył postępowanie upadłościowe z przyczyn, o których mowa w art. 13 i art. 361 pkt 1 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. - Prawo upadłościowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 2344, z późn. zm.);
- 3) nastąpiło zaprzestanie prowadzenia działalności przy jednoczesnym braku majątku, z którego można egzekwować należności, małżonka, następców prawnych, możliwości przeniesienia odpowiedzialności na osoby trzecie w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa;
- 4) nie nastąpiło zaspokojenie należności w zakończonym postępowaniu likwidacyjnym;
  - 4a) wysokość nieopłaconej składki nie przekracza kwoty kosztów upomnienia w postępowaniu egzekucyjnym;
  - 4b) nie nastąpiło zaspokojenie należności w umorzonym postępowaniu upadłościowym;
- 5) naczelnik urzędu skarbowego lub komornik sądowy stwierdził brak majątku, z którego można prowadzić egzekucję;
- 6) jest oczywiste, że w postępowaniu egzekucyjnym nie uzyska się kwot przekraczających wydatki egzekucyjne.

Prof. Dr.
ener Yurtcan

Prof. Dr.
ener Yurtcan

Prof. Dr.
ener Yurtcan

CEZA
MUHAKEMELERİ
USULÜ KANUNU
ŞERHI
ve
İLGİLİ MEVZ

26

M

§ 3 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie szczegółowych zasad umarzania należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne

Zakład może umorzyć należności z tytułu składek, jeżeli zobowiązany wykaże, że ze względu na stan majątkowy i sytuację rodzinną nie jest w stanie opłacić tych należności, ponieważ pociągnęłoby to zbyt ciężkie skutki dla zobowiązanego i jego rodziny, w szczególności w przypadku:

- 1) gdy opłacenie należności z tytułu składek pozbawiłoby zobowiązanego i jego rodzinę możliwości zaspokojenia niezbędnych potrzeb życiowych;
- 2) poniesienia strat materialnych w wyniku klęski żywiołowej lub innego nadzwyczajnego zdarzenia powodujących, że opłacenie należności z tytułu składek mogłoby pozbawić zobowiązanego możliwości dalszego prowadzenia działalności;
- 3) przewlekłej choroby zobowiązanego lub konieczności sprawowania opieki nad przewlekle chorym członkiem rodziny, pozbawiającej zobowiązanego możliwości uzyskiwania dochodu umożliwiającego opłacenie należności.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych umarza zaległości jedynie w nielicznych przypadkach. Często, nawet jeśli postępowanie egzekucyjne przez wiele lat nie przynosi skutków, instrument ten nie znajduje zastosowania. Jeśli płatnik składek żyje bądź jeśli dług wszedł do spadku istnieje bowiem możliwość, że w przyszłości będzie szansa na odzyskanie wierzytelności. Zasada ta jest często stosowana nawet wtedy, gdy koszty postępowania są nieproporcjonalne do wysokości zadłużenia.

Odroczenie terminu płatności i rozłożenie na raty składek na ubezpieczenie społeczne następuje w drodze umowy. Umorzenie składek następuje w drodze decyzji wydanej na wniosek albo z urzędu. Przedsiębiorcom w trudnej sytuacji, chcącym skorzystać z wymienionych powyżej instrumentów mają pomagać doradcy do spraw ulg i umorzeń.

Należy także nadmienić, że zaległe składki z tytułu ubezpieczeń społecznych podlegają przedawnieniu. Zgodnie z art. 24 ust. 4 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych należności z tytułu składek od 1 stycznia 2012 roku ulegają przedawnieniu po upływie 5 lat, licząc od dnia, w którym stały się wymagalne. Za moment wymagalności przyjęć należy dzień, w którym składki winny zostać uiszczone przez płatnika. Przed dniem 1 stycznia 2012 roku okres przedawnienia wynosił 10 lat licząc od dnia, w którym składki stały się wymagalne.

Pomimo tego wierzyciel (Zakład Ubezpieczeń Społecznych) wciąż może legalnie dochodzić roszczeń nawet po upływie terminu przedawnienia. Na dłużniku spoczywa kwestia podniesienia zarzutu przedawnienia. ZUS, jak każdy wierzyciel, może jednak dochodzić swoich wierzytelności nie zważając na okresy przedawnienia. Podnosi się, że bardzo często Zakład Ubezpieczeń Społecznych próbuje odzyskać zaległe składki po wielu latach, już po upłygnięciu okresu przedawnienia.

PODSUMOWANIE

Rosnące zadłużenie płatników składek wobec Zakładu Ubezpieczeń Społecznych jest wynikiem niedostosowania obecnego systemu do warunków, w których działalność przedsiębiorców jest niskodochodowa i którzy stają przed wyborem pomiędzy opłaceniem składek, a zapewnieniem sobie podstawowych potrzeb bytowych. To także efekt wieloletnich zaniedbań w zakresie umożliwienia przedsiębiorcom rozpoczęcia działalności gospodarczej w warunkach, gdy początki tej działalności mogą być trudne. Programy takie jak „Mały ZUS” są krokiem w dobrą stronę, jednak należy mieć na uwadze, że uchwalając je ustawodawca pominął przedsiębiorców, którzy nie mieli możliwości skorzystania z tego rodzaju preferencji, a którzy z tego powodu borykają się dziś z zadłużeniem. Prowadzenie długiego i kosztownego postępowania egzekucyjnego czy wliczanie długów wobec ZUS do masy spadkowej powoduje, że zadłużenie przedsiębiorców kumuluje się. Zaproponowane rozwiązania pomogą, w ramach obecnie obowiązujących przepisów, odciążyć zarówno płatników składek, jak i samą administrację państwową.

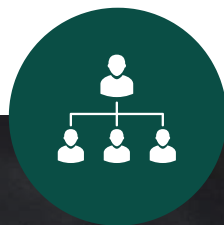
51 900

zrzeszonych firm

580 000

pracowników
w firmach
członkowskich

15

organizacji
regionalnych

19

organizacji
branżowych

SKONTAKTUJ SIĘ Z NAMI

WWW.ZPP.NET.PL

13 500

cytowań w mediach
rocznie

80 000

followers – profile na
Twitter

128 000

fanów
na Facebook

740 000

minimalny zasięg
miesięczny
na Facebook